

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru Maramureș pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sânt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garmoud — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Episcopul romano-catolic din Szatmár, Laurențiu Schlauch în reuniunea „Sântului Ladislau” Vinerea trecută a ținut o cuvântare, care a pus în mișcare cercurile politice. Purcedând dela pretinsele drepturi ale bisericii romano-catolice derivate dela Dumneșeu, episcopul pretinde ca biserica catolică să formeze stat în stat.

Mai cutezată este tesa susținută de domnul episcop, că biserica romano-catolică dela guvern va apela la monarch, ca patron al bisericii catolice, și independent de ingerința guvernului, afacerile fundamentale ale catolicilor, dacă ministrul nu va fi catolic, le va administra o comisie din catolici, sub supra-inspecțiunea patronului.

Enunțările episcopului din Szatmár nu sunt nume de pronunțare cuvântului. Se dice, că el înainte de pronunțarea cuvântului, o-a comunicat colegiului episcopal, și mai multor aristocrați ultramontani, cu cari clerul catolic a nimicit în vara trecută în casa magnaților proiectul guvernului pentru căsătoria între creștini și ovrei.

Lumea e dispusă a atribui o deosebită importanță acestei căvântări, și în general catolicismului, care începe a-și ridica pretinderea capul.

Opoziționalul „Pesti Napló” ocupându-se cu cuvântarea din cestiune, prețide viforoase debateri în privința reformării casei magneților, dacă guvernul nu va face concesii catolicismului. Făcând el concesii în sensul vederilor episcopului Schlauch provoacă starea de drept de pre timpul concordatului în detrimentul celorlalte biserici din patrie. Și aceasta ar fi lucru cam nefiresc dela un ministriu, în fruntea căruia stă papa dela Dobrițin, calvinul Tisza.

Ne aducem aminte de cuvintele omului de fer, rostite tocmai acuma în parlamentul din Berlin, că evenimentele regulează și conduc politica, ear nu această evenimentele. De aceea noi cu mare atențiune vom urmări cursul lucrurilor la noi, cu atât mai vârtos, cu cât pelângă neamicii din afară ai bisericii noastre la noi o mare parte a fiilor ei și-au pus în cap resturnarea ei, când pe căi peșice, când cu oarbă îndrăzneală în fața lumii scuturânduși hainele ca cel din biblie.

Parlamentele Europei sunt în deplină activitate și fiindcă trăim în epocă de pace, toată lumea lucră la consolidarea internă. Ungaria tocmai acuma discută asupra esposeului ministrului Trefort privitoriu la culte și instrucțiune. Este lucru cunoscut

că la noi statistica se face după cum convine mai bine stăpânirii. Chiar și în asemenea împregiurări este tristă situațiunea în care se află învețământul în patria noastră.

În România Joia trecută s'au deschis corpurile legiuitoare. Publicăm la alt loc în toată estensiunea mesagiul regesc. Publicul cetitoriu cu plăcere va lua la cunoștință programa lucrărilor parlamentului României în noul period. Era timpul suprem ca statul român, ca stat pur național, să nu mai fie mașter cu biserica națională din România. Începutul este făcut, și noi din inimă dorim cât mai multe îmbunătățiri clerului român. Biserica ortodoxă a fost zidul de apărare contra năvălirilor ultramontane, cari s'au repetat de multele biserici române. Eliberată de sub clerul grecesc biserica română este chemată a-și reocupa locul cuviincios în viața publică a României.

Circulă vestea că ministeriul domnului Brătianu se va renoi cu puteri nouă. Este vorba de mergerea domnului Sturdza la Viena ca ambasador și intrarea domnului Carp în ministriu ca ministru de esterne. Se mai dice că domnul Maiorescu încă va intra în ministriu la despărțământul cultelor. Știrile date sub rezervă, și tot așa le dăm și noi.

Parlamentul Germaniei a decis a se da deputațiilor diete. Contra dietelor a fost principele Bismarck, și el a vorbit în o ședință de trei ori. Cu toate acestea cu 180 contra 99 de voturi, parlamentul a decis a da membrilor diurne. Caracteristică este sinceritatea cu care a vorbit cancelarul de fer reprezentanților națiunii germane. Li-a spus că el nu este încă obosit, și că ușor nu se va obosi. Nu va fi prin urmare alterat întru nimica în lucrarea sa prin voturile parlamentului. Densul lucră în interesul împăratului și al imperiului și cei ce sunt contra lui, sunt contra împăratului.

Monarchia, în care guvernul este pus la dispozițiunea maiorității parlamentare nu mai este monarchia, ci republică, așa a ținut Bismarck. Deși teoria nu va suferi o astfel de definiție, Bismarck o susține pe basa practicei sale în viața de stat.

Cele întemplate în Germania ne dau dovadă că și în stat constituțional există și pot exista dictatori, cari pot conduce, și se simt necesități, a duce constituționalismul ad absurdum.

Norocile levite, că în Germania se pot face corecturi fără ostință de stat, prin câte un „quos ego” al principelui Bismarck.

Procesul Kleeberg-Marlin.

Điua a treia.

După cum am mai observat, interesul publicului a scăzut în điua a treia. Și ea era să fie foarte interesantă mai ales din cauza pledoarelor. Cine a priceput limba ungurească, s'a prezentat spre a auzi cu graiu viu momente nu justificătoare, căci a justifica uciderea a patru persoane cine va cuteza, ci momente, cari considerate pot muia inimile de peatră a judecătorului.

După deschiderea ședinței se cetește opiniunea medicilor despre starea intelectuală a acusaților. Medicii, prezenți fiind, își susțin întru toate părările: că acusații sunt la mîntea, minți întreaga și acuma.

Se dá cuvântul procurorului de stat Szabó!

Domnul procuror vorbește limba birocratică. Ca ungur din naștere și creștere densul și cunoaște limba, nu are însă darul de a mișca pe om prin limbajul se, și aceasta nu i-a succes nici chiar în introducerea vorbirii sale, care n'a fost să fie așa de seacolă, ca enorarea faptelor paci (*a százaz ténység felsorolása*). Folosirea formelor passive și o sumedenie de grămădiri și duplicări de consonante prelângă aceea, că ingreunează limba ungurească dela sine și prin sine destul de greoaie, în cele mai multe casuri o face neplăcută și de tot cacofonică.

Aceste observări, puțin vor interesa pre publicul nostru laic în cunoașterea limbii ungurești, de aceea trecem la partea essentială a chemării noastre.

„Tabloul faptelor implinite ne stă înaintea ochilor, dice domnul procuror — și el este foarte destructor. Destrăbălata a trebuit să fie starea sufletească a acusaților și decursul pertractării a documentat din destul această aserțiune.

„La 21 Faur 1884. cronica criminală a Sibiiului s'a înmulțit cu un fapt, care este unic în viața Sibienilor. Vorbind despre omor, răpire și incendiul dela Dr. Friedenwanger, trece la celelalte crime și cu provocare la codicele criminal propune pedeapsă cumulativă, adecă moarte prin ștrang, care are a se executa mai întâi asupra lui Marlin, apoi asupra lui Kleeberg.

Acusații au ascultat acusa fără nici un semn de agitațiune. Lucrul se esplică ușor. Marlin nu pricepe nimica ungurește. Prin urmare densul în filosofia sa va fi făcut potrivita observare, că tot este stranic lucru, a se pertracta despre viața ta, și aceasta să se facă într'o limbă ție necunoscută. Trebuie să presupunem că Marlin mai are încă inimă pentru sine cel puțin, și în recunoașterea vino-

FOIȚA.

Clara sau Tapiseria.

De Féval.

(Traducere de D. P.)

(Urmare.)

Sgomotul incetase; dar câte-va secunde în urmă, lovituri sgomotoase răsunară la poarta dinafară.

Raymond ghici și se cutremură.

— Adio, Claro! dise el.

Aceasta se sculă tremurândă, zăpăcită. Raymond era deja pe balcon.

— Oprește! strigă ea. Nu cum va vrei să fi cel dintâiu a ura buna-venire dlui de Jaucourt, bărbatul meu?

Sala da, în adevăr, în curte, și valeții se duceau să deschidă.

— Ce e de făcut? întrebă Raymond, în culmea agitațiunei. Spune-mi ce trebuie să fac? De ar trebui să mor chiar, voiu face-o!

Clara clătină capul cu descurajare.

— Nu mai e timp! murmură ea.

Raymond alerga prin toate unghiurile ca un smintit, blăstemând întemplantarea și pe el însuși;

groasele zăvoare ale porților scărțiră în broaștele cele ruginite. De odată Marqisa apucă un sfeșnic.

— Vino! dise ea luând brațul lui Raymond.

Aceasta se lăsă a fi dus. Comitesa trecu repede prin mai multe odăi, târând pe vărul seu pe urma ei. Ajungând la mărgeana caselor, deschise o ultimă ușă și împinse pe Raymond într'o cameră plină de praf, fără mobile, afară de un pat mare de o formă antediluviană.

— Grădina e colea, dise densa arătând fereastra; când totul va dormi în castel, vei lua fuga... Dumneșeu să te erte! Apoi, lăsând luminarea, se întoarse cu grabă îndărăt. Pe când ea intra în salon pe o ușă, cealaltă se deschidea pentru a lăsa să treacă D. de Jaucourt. Acesta salută pe femeia sa cu obicnuita-i cuviință; totuși, astă primă întrevedere fu scurtă și incurcată din ambele părți. Clara puse, cu destulă nesfială, în socoteala bucuriei sale, emoțiunea ce păstra trăsurile sale zăpăcite, dar tot nu putea face ca D. de Jaucourt să nu lase a i scăpa oare care surprindere. După o întretinere foarte scurtă, cei doi soți se despărțiră; sosise timpul culcărei.

Cât țină noaptea, Clara se dedită deșteaptă, în picioare lângă fereastra ei ce dedea în câmpie. Abia spre điuă, se culcă; vedu-se o formă nehotărâtă sărind zidurile grădinei, și inima ei se ușurase de o mare grijă.

Raymond, rămas singur, în camera părăsită, încercase mai întâiu de a pune în șir ideile sale: călătoria sa la Rauville nu era, în fond, de cât o încercare nebunatică; dar aventura părea că se întoarce spre tragedie: reputațiunea și fericirea Clarei erau de acum înainte în joc prin greșala lui. El se plimbă mult timp, scuturat de niște adevărate friguri, ne îndrăsnind să fugă încă, și domolindu-și rău, bine, nerăbdarea. Pe când se plimba, cugeta; își amintea cu rușine și necas, recele dispreg al Clarei; câte-va cuvinte mai cu seamă îi veniau în gând, cuvinte ce făcea să i se urce roșafa pe frunte.

— D. de Jaucourt e binefăcătorul d-tale! dise tineră femeia.

Aceasta era dreptul adevăr. Raymond își mărturisea cu ciudă că rolul seu de față era mai mult scârbos decât prost, amorul seu, fantasiă neașteptată, pasionată, dar trecătoare, făcea loc pe nesimțite pentru vară-sa; se căfăia în sincrivase, și ceea ce e mai mult, se jura că nu va mai fi prins altă-dată.

Vrând să depărteze aceste neplăcute cugetări, luă sfeșnicul și visită camera. Trei din cei patru pereți erau goli; al patrulea, cel din fața patului, dispărea sub o vechiă tapiserie*, puțin cam moto-

*) Covor de părete cusut de mână.

văfiei sale va fi recunoscând că este tiranie a te juca cu viața unui om, și el se nu știe ce se vorbește. Așa Marlin. Noi însă nu dicem nimica, căci legea este legea, și noi caută să ne plecăm ei, căci ea e întărită de împăratul.

După procuror a vorbit apărătorul lui Kleeberg, Dr. Sentz, director la academia de drepturi de aici.

Domnul Sentz merită multă recunoștință din partea fiecărui om cu inimă. Nu este lucru ușor a te espune resensului opiniei publice, care de mult a pronunțat sentința de moarte asupra ucigașilor. Acesta o a mărturisit însuși domnul apărător.

Nu este lucru ușor a lua asupra-ți o slujbă grea, cum este și o asemenea apărare, unde se cere mare osteneală, și nici o remunerație. Este riscat lucru în fine și chiar o cutesanță a te espune critice generale prin vorbire la astfel de ocațiuni într-o limbă, pentru care natura și etatea, apoi chiar și studiul și exercițiul alt cum laudabil, și-a denegat desteritatea recerută.

Domnul Dr. Sentz însă a avut curajul de a se espune, și noi suntem datori ai recunoaște zelul.

În apărarea s'a domnul Dr. Sentz s'a nisuit a arăta, că la acest crunt omor Kleeberg poartă vina numai într'atâta, încât el a fost instrumentul la executare. Creșterea lui negleasă, plăcerile lumești gustate preste măsură de junimea din Sibiu în general, societatea rea, în care a ajuns Kleeberg, spiritul timpului născut din filosofia lui Schoppenhauer, după care fapte ca ale lui Kleeberg numai fizice sunt rele, moralicește însă ele sunt bune.

Filosofia au făcut din acest juni nihilisti, și ei n'au putut rezista spiritului timpului importat aici din țările vecine.

Se roagă deci de tribunal să aibă în vedere cele înșirate și la măsurarea pedepsei să fie cu considerare.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Brețcu, în Novembre. (O privire asupra alegerii de deputat dietal.) Mult Onorate Dle Redactor! Din telegrama din Brețcu, ce ați publicat și d-voastre în Nr. 129 al „Tel. Rom.” a-ți vedut rezultatul alegerii noue de deputat dietal în opidul Brețcu. O adevărată piesă teatrală aceasta, al cărei încă prim act, la alegerile din Iunie, dădu destulă materie a se ocupa de ea în multe chipuri, după cum aveau și vederile politice, proprie partidei la care aparțin.

Intemplantarea aceasta, despre care atunci n'a avut nici o informațiune directă diaristică română, merită a fi cunoscută chiar și într'a doua și cea din urmă fasă a ei, cu atât mai vârtos, că alegătorii români au fost aceia, prin e căror ținută s'a decis soarta alegerii între partidele învrășbite maghiare. În speranță că nu voi abuza de ospitalitatea On. redacțiunii și întărit de credința că o acțiune națională de telul acesta, fiind numai fâțișă, poate fi sinceră și corectă, — mi permit a descrie aci în câteva liniameate și cât se poate de obiectiv alegerea de deputat din cestiune în ambele două acte.

La restaurațiunea comitatensă din Decembre anul trecut, fiind ales de pretor d. Gábor Péter, care în trei perioade representase opidul Brețcu ca deputat dietal și devenind cercul seu vacant prin abdicarea dela mandat, — s'a ales prin aclamațiune guvernamentalul conte Ludovic Horváth-Toldy pe timpul restand al sesiunii. Acum se părea a fi so-

lilită, dar al cărui desemn de o putere și o curățenie admirabilă atrăgeau privirea și țintuiau băgara de seamă. Raymond cu toată preocupățiunea sa, fu prins de curiositate pentru acele personaje, ce păreau că trăiesc pe caneva*); scena ce se petrecea acolo zugrăvită, înaintea ochilor sei, avea de altmintre un ciudat raport cu mica dramă domestică în care nebunia lui îi dase un rol.

Erau doi amorezați: o tină castelană și un pagiu, surprinși de sosirea neașteptată a unui cavalier ce părea mai dureros surprins din câte-și trei. . . .

Când Raymond stinse în fine luminarea, cele mai mici amănunturi ale scenei erau săpate în mintea sa. Sunase a unspredeceea oară; sdrobit de osteneală, și credând că nu era încă timpul de a fugi, se aruncă pe pat și adormi cu toată hotărârea ce-și luase de a veghea.

Somnul nu-i fu lung: pe la meșul nopței fû deșteptat de sunetul spart al vechiului orologiu. Luna, a cărei lumină era și mai strălucitoare din cauza zăpeșii ce acoperea pământul, lumina camera ca și ziua. Raymond ridică machinalicește ochii. Ceea ce el vedu în locul unde mai înainte fusese tapiseria îl făcu să sară din pat și să-și

*) Rifeaua pe care se lucrează acest fel de lucru.

sit timpul matadorilor kossuthiani din orașul vecin K. Vászárhely, unde s'a stabilit Ugron Ákos, fratele faimosului Gábor, — de a peți pe seama opozițiunei opidul Brețcu pentru noul period de alegere ce se apropia. O seamă de advocați, zeloși cultivatori ai ideiei de staf maghiare, în a cărei lățire — spre a se face mai populari — întrec pe guvernamentali, se angajează a desvolta și hrăni spiritul opozițional în micul și sêracul de inteligență opid. Țra tradițională între două familii mai principale maghiare, aceea a primarului Gábor, tatăl fostului deputat și a antecesurului seu emeritat, se presintă de bun mijloc pentru producerea separatismului motivat și cu aceia că acuma fie-care are mână liberă a trece la partida opozițională, mai mult promițătoare, ne mai fiind vorba de candidat din loc. Și fiindcă dintre toate cercurile electorale din comitat, doară numai Brețcu a fost unde dela 1875 s'a făcut alegerea tot prin aclamațiune și prin urmare fără jertfe în bani — ca să escite aviditatea alegătorilor și în câțva să gidile și ambițiunea națională recte confesională a românilor, — au aflat pe micul dar valerosul D. Lyka ca contra candidat cu programul opozițiunei moderate.

Vestea de mare avut și deschiderea mai multor locale încă cu săptămâni înainte pe seama alegetorilor, câștigă ușor inimile credule, accesibile, pentru idei și promisiuni goale de îmbunătățiri, ce le făcea, corteșii destoiniciei streini, chiar ai partidei independente în scooteala unui candidat al partidei feudale — clericale; — apoi arvunile în numerar și tractarea luculică a alegătorilor, cari se dedasere acum a cere în toată ziua „panem et circenses;” — făcu în scurt timp un om serbătorit din d. Lyka și chiar săcuencile cu copii cu tot se întreceau pe strade în întonarea ariei curteșești, anume făcute și împărțite în sute de bucăți tipărite: „Ha oly igaz honfi lenne mindenki mint Lyka Dóme etc.”

Într'aceia ziua alegerii de 21 Iunie st. n. se apropie și partida guvernamentală a magistratului — până a se fi pronunțat categoric deputatul conte Horváth-Toldy, — spre a reținea cel puțin disoluțiunea totală a partidei, proclama de candidat pe notariul suprem magistratual, un om de spirit deplin calificat, însă încă prea ténér și foarte neegal cu mijloacele rivalului seu în liberalitate. A fost dară prea bucuros a repăși în favorul contelui Horváth-Toldy, când acesta abia cu 5 zile înainte de alegere s'a declarat pentru primirea de nou a candidațiunei, venind și el în fața locului.

Lucru prea firesc acuma ca ambii candidați atât Lyka cât și Horváth-Toldy ca rivali mai potriviți, au trebuit să-și mēsoare armele. Alegătorii ambeilor partida duceau viața lui „Pop lános” sau „pe conta erarului” cum se dice în unele părți. Două companii de soldați veniți din Brașov schimbaseră din vreme fața de altcum monotonă a micului opid mărginaș și „patrioții sburători” (repülő hazafiak) — foarte nimerit numiți de un diar sēcuesc — matadorii partidei independente din toate unghiurile se aflară la ziua alegerii în Brețcu cel liniștit spre a întări în credință pe oamenii lor. Însă lucru ciudat și neașteptat!.. Președintele alegerii Gábor Péter, fost deputat dietal și acuma pretor, după constituirea biroului de alegere, la observarea unor alegători provoacă pe bărbații de încredere ai dlui Lyka să prezente legitimarea de alegători, după înțelesul §-lui 13 din legea electorală: „alegibil este acela care e alegător.” O înmărmurire totală și in-

tragă spada. Apoi rămase cu corpul pe spate, brățelele întinse, ochiul jumătate eșit din orbita lui.

Creșu mai întâiu că visează, atât de preste fire era obiectul ce-i țintuia privirea; dar, ori cât își frecă ochii, necredința lui trebui să se încovoae. Simțurile nu-l înșelau; era martorul unui fapt ce trecea preste marginile priceperii omenești.

Luna se ascunde după un nor, totul reintră în întunec. Raymond în fața vrășmașului, era brav preste măsură; afară de aceasta, îndopat cu doctrinele epocii, abia credea în Dumneșeu, și-și bătea joc de tot ceea ce nu era materialmente explicabil. Totu-și petrecu mai multe oare cu spada în mână, reținându-și suflarea, lipit nemisecat de pat, pentru a fi cât se poate mai departe de fantastica aparițiune.

După acest timp, deschise fereastra, și, sărind în grădină resuflă cu putere ca un om descărcat de o sarcină sdrobitoare.

— Nu știu de ce o fi, dar mai, că n'ar strica o sfeștanie! murmură el sărind preste zid. Nu e lucru curat acolo!

La hanul satului vecin, regăsi de D. de Vaunois, un amic de garnisocană pe care-l luase cu dēnsul spre a ținea caii. Amēndoi apucară spre Cacu. Raymond era palid și obosit.

— Ce, nu ți-a eșit bine? întrebă D. de Vaunois.

dignațiune revoltătoare se observă în fețele celor interesați, careia respunde președintele alegerii eschidând pe d. Lyka din candidațiune și proclamând de deputat pe contele Horváth-Toldy Lajos*).

Cu aceasta toate deodată s'au sfârșit și miliția postată, care ținea departe pe alegătorii celor două partide a făcut bune servii pentru susținerea liniștei ce prea ușor ar fi conturbat-o spiritele iritate. Dl Lyka însoțit pe lângă alți partizani esteri și de vre-o trei deputați deja aleși opoziționali și de un mare public bărbați și femei, părăsește curând opidul în capetul căruia se face despărțire de tot animată de cătră alegători în speranța altei revederi mai îmbucurătoare, după anularea alegerii. Sic fata tulerunt! Acesta a fost actul prim din drama alegerii de deputat din Brețcu.

O inferbintare interesantă se observă acuma în mai multe foi maghiare de diferite colori și chiar bărbați scriitori de reputațiune ca și Beksics Gustav acum deputatul S. Sângiorsului, se angajează în discutarea și lămurirea cestiunei din punct de vedere de principiu de drept. Resultatul, ca să nu me estind mai departe fu, că protestul înaintat la dieta — după d. Lyka a trimis din Bpesta chiar advocat la Brețcu și a mai convenit cu alegătorii sei și cu conducătorii partidei românilor — a fost respins pentru defectele sale, alegerea însă s'a anulat și ordonat alta nouă pentru necompetența președintelui de alegere în treaba verificării.

Urmează acum actul al doilea. Comitetul central fisează ziua alegerii noue pe 13 Novembre st. n. Partida Lykaiană mișcă cu puteri înainte și ține în evidență curată pe alegătorii maghiari și români mai înainte acurați. Acestora deosebit de 1000 fl. promiși fondului scolar cum mai căpătase la 1872 comitetul par. tot atâta sumă (rēmași însă în urmă numai 500 fl.) li se garantează de fie-care votant un frumos nou honorar, fără ce primiseră la întâia alegere și astfel mergea tot bine pelângă zelul corteșilor și mai bine honorați, cari nu știu numai de sute cu păreche. Contele Horváth-Toldy de altă parte, care tocmai îngropase pe unicul seu tiner fiu practicant la ambasada, renunță a-și susținea candidatura licitando și partida guvernamentală invită pe un Eles Henrik. Acesta vine la Brețcu, imbiă și el, dar în zadar președintelui comitetului par. român suma de 1000 fl. pentru fondul scolar și vedând în atitudinea românilor deja angagiați, despre care știa că vor decide alegerea în partea la care se vor alătura, — repăsește fără a se fi candidat. Astfel d. Lyka rămăse fără contracandidat, câștigă biruința alegerii, carea după cum spun gurile rele și chiar „Székely Nemzet” ar fi costat numai 85 fl. de un alegător socotindu-se toate cheltuelile întemperate. În acest chip se încheiară ambele acte ale memorabilei piese de alegere din opidul Brețcu.

Nu voiu să me pronunț asupra procedurii de alegere destul de comentate și decise în fine la locul seu competent, rămâne acuma numai să cunoaștem, sub ce prospecte și cu ce rezultate au influențat românii alegerea? Dacă în impregiurările locale a le Brețcanilor putem admite că alegătorii români n'au putut rămânea pasivi sau neutrali, ci au trebuit să meargă după oare-care curent mai puternic ca dēnșii, suntem necesați a admite și aceea, că omul dintre două rele trebuie să aleagă pre cel mai

*) Abus condamnat de presa întreagă fără osebire de partide. Red.

Raymond, isbit încă de ceea ce vedu-se, povestii deșteptarea sa și oara de spaimă ce petrecus, totul cu un ton foarte convins.

— Înainte de a adormi, dise el terminând, observasem mult timp și cu băgare de seamă tapiseria.

La acest cuvânt, tovarășul seu îl intrerupse printr'un lung hohot.

Eată misterul explicat! strigă el; oamenii dela han nu mi-au putut da neprețuitele amănunturi ce conține povestirea ta, dar mi-au vorbit de o sală unde nu e bine să se culce cineva.... Tu ai dormit în camera tapiseriei, amicul meu, și mult me mir cum de mai trăești. De obicei tapiseria își gătuește lumia cât se poate de frumos!

D. de Vaunois se puse din nou pe ris, Raymond își dete zadarnice silințe spre a împărtăși astă veselie. Jură pe amicul seu de a păstra asupra întemplantărilor nopții cea mai mare tăcere; Vaunois făgădui.

A doua zi, cea dintăiu grijă a marquisei fu de a merge ea însăși să pue toate la locul lor în camera unde se ascunsesse Raymond. Ea nu uită nimic; nimeni n'ar fi putut băga de seamă că acea odaie s'ar fi fost un moment locuită; Clara o credea, cel puțin. Cu toate acestea, după dejun, d. de Jaucourt o luă de o parte, și o întrebă cine dormise în lipsa sa în camera tapiseriei. (Va urma.)

mic. Massa poporului, la început ușor seducătoare, negreșit că nu știe să și facă aceasta dare de seamă, dar conducătorii lui chemați ar trebui să o înțeleagă. La prospecte numai mai rele dară nu mai bune se pot aștepta românii din săcuime și dela partidele opoziționale, cari ele forțează și propun guvernului maghiarizarea pe toate terenele, căci așa pretinde idea lor de stat maghiară. Și dacă oare care ministru a fost așa de ingenios că le-a găcit gândul în aplicarea măsurilor prohibitoare desvătărei naționalităților, tot opozițiunea este care și exprimă mai întâiu satisfacțiunea și cântă Osana! succesului maghiarizării. Preste aceasta poporul orbit de venalitate caută a-și satisface lacomie și îndreptându-și judecata în această direcțiune, — apoi ai gătat cu el.

Rezultatul final al alegerii de deputat în Brețcu este că circa 230 alegători, între cari vre o 60 români, și-au luat satisfacțiunea, ear ajutorul promis scoalei române s'a dovedit, cum se vede, vorbă goală sau titlu simulant. A rămas însă de moștenire înpărchiarea între cetățeni, a le cărei fructe tot românii neorientați le vor gusta, căci secuii noștri de acasă fără deosebire de partidă sunt tot secui față de români chiar în butul atitudinii lor separatistice, cari însă după ce și-au luat plata nu mai pot cârți.

Înțeleptul învață din pățaniile altora. Noi românii ar fi bine dacă am învăța cel puțin din ale noastre.

Vom vedea preste 3 ani întru cât ne-am făcut mai înțelepți*).

Mesagiul coroanei pentru deschiderea sesiunii ordinare a corpurilor legiuitoare.

Domnilor senatori! Domnilor deputați! Am simțit totdeauna cea mai vie bucurie aflându-Me în mijlocul reprezentanților națiunii. Astăzi însă sunt cu atât mai fericit că salut în dvoastră pe trimișii țerei, aleși în urma revizuirii Constituțiunii, care a așezat legea electorală pe baze mai largi și a garantat încă mai mult liberul exercițiu al votului.

Pentru a ajunge la acest scop, națiunea a trebuit negreșit să treacă prin multe și grele încercări. Această reformă, în adevăr, atingea de pe o parte interese existente, ear de pe alta ea nu se satisfăcea pe deplin unor aspirațiuni mai înaintate. Ne putem însă felicita că rezultatul lungilor desbateri ce au urmat a dat în sfârșit o lege menită a pune capăt multor neajunsuri.

Cu toate aceste dificultăți, constat, dlor senatori și dlor deputați, și constat cu mândrie, că în tot timpul acestei crize însemnate liniștea cea mai perfectă și respectul legii nu au încetat nici un singur moment a domni în toată țeară. Națiunea a fost și de astădată însuflăită de aceeași maturitate politică de care a dat dovezi netăgăduite în toate ocaziunile cele grele prin cari țeara a străbătut.

Pășind astfel înainte în desvătarea unui progres treptat și sigur, fără a părăsi un singur moment ordinea și liniștea, încrederea în România nu a putut decât să crească și să se întărească.

Sunt fericit a vă putea asigura că raporturile noastre cu toate Puterile, și mai ales cu acele vecine, sunt din cele mai bune și mai cordiale. În mijlocul unei ere de pace, ele nu pot de cât să contribuie la desvătarea și întărirea noastră și țeară și va putea îndrepta toate silințele sale în crearea de noi mijloace de prosperitate morală și materială.

Cu cât o națiune este mai matură și are o inteligență mai desvătăată cu atât ea simte nevoie de a-și perfecționa condițiunile sale de existență. O societate, care a dat dovezi de un spirit politic, de un simțemint de solidaritate mai pronunțat, trebuie neapărat să asigure fie căruia o libertate de acțiune mai întinsă, ajutând și stimulând la o activitate puternică.

Pe calea urmărită de mai multe generațiuni, am ajuns astăzi la o linie de demarcațiune, care va face epocă în viața noastră ca stat și ca popor. Lucrarea pentru constituirea statului român este îndeplinită. O altă misiune, de nu mai măreață, de sigur mult mai grea și mai laborioasă, ni se impune de acum înainte. Trebuie să stabilim societatea noastră în condițiunile de viață modernă a celorlalte societăți, spre a răspunde legitimilor aspirațiuni ale întregului popor și spre a pregăti și a asigura României un viitor plin de prosperitate.

Domnilor senatori! Domnilor deputați! Sunteți chemați a conlucra împreună cu guvernul Meu la îmbunătățirea întregului sistem administrativ, punându-l la înălțimea progreselor realizate și a cerințelor unei bune și solide organizațiuni interne; a da justiției garanții puternice, magistraturii mai multă siguranță, și justițiabililor încredere și înlesnire.

Cu toate că resursele noastre sunt încă mărginite, sau făcut sacrificii simțitoare pentru instrucțiunea publică. Sunt

*) Domnul Corespondent — cum se vede — nu e mulțumit cu alegerea dlui Lyka, dar nu ne spune, ce l'ar fi mulțumit pre dsa, și ce ar fi fost de dorit cu privire la interesele românilor. Corupția rămâne corupție, fie ea din partea guvernului, fie din opoziție; ear a-i noștri ar face bine, dacă nu s'ar angagia prin corupție nici într-o parte, nici într-alta.
Red.

sigur că, cu inima voioasă, veți face sacrificii și mai mari. Înainte de toate însă să căutăm a da învățământului public o direcțiune practică și sănătoasă, menită a ridica nivelul instrucțiunii și educațiunii naționale, pentru a dobândi rezultatele pe cari țeara este în drept a le aștepta.

Biserica, care în toate împrejurările a împărțit aceeași soartă cu națiunea, și care totdeauna a fost strins legată cu dânsa, va fi de sigur obiectul preocupărilor dvoastre celor mai neadormite. Sper că îmbunătățirea stărei preoților de mir și o mai bună direcțiune a învățământului ecleziastic vor putea fi realizate chiar în cursul întâiei dvoastre sesiuni.

Armata care a luat un avânt atât de puternic și a devenit astăzi instituțiunea cea mai națională și cea mai iubită, face în fiecare an progrese simțitoare și ve pot asigura că ea va fi pururea mândria țerei și scutul țării și independenței scumpei noastre patrii.

În dorință de a da noi înlesniri de comunicațiuni și de transport, Camerele trecute au pus la dispozițiunea guvernului resurse extraordinare. Ele nu sunt încă pe deplin întrebuițate și vi se vor da toate lămuririle de cari veți avea nevoie spre a cunoaște situațiunea lucrărilor cari urmează cu activitate. Răspunzând dorințelor esprese de reprezentanții țerei în sesiunea trecută, guvernul a putut da mai multora din liniile votate, lărgimea normală, fără a trece preste creditele alocate. În anul viitor sperăm că cele mai multe din aceste linii vor fi date în circulațiune.

Grija însă cea mai principală a guvernului Meu, cestiunea care trebuie să atragă mai serios atențiunea dvoastre, este criza economică și mai cu seamă criza agricolă, care bântue Europa întregă și care la noi este și mai mult simțită. Această criză a provocat o strîmtoare monetară, care se traduce prin o ridicare excepțională a prețului aurului. Guvernul și Banca Națională fac și vor face tot ce e cu putință spre a micșora efectele acestei situațiuni anormale. Din norocire însă această criză ne a găsit cu finanțele în condițiuni bine regulate, încât vom putea să o străbatem fără ca interesele noastre să fie sguduite.

Această criză trebuie însă să fie prin gravitatea ei chiar, o cauză de deșteptare și de impulsione pentru a cugeta cu toții la remediu și la îndreptare. Ea ne va sili a îmbunătăți sistemul nostru de agricultură pentru a oferi pe piețele europene produse și mai bune și mai efine și a lupta cu succes în contra concurenței. Pentru a ajunge la acest rezultat, va trebui să desvotăm creditele agricole punând la dispozițiunea lor capitaluri mai însemnate, trebuie să reducem tarifele căilor ferate și mai jos de cum au fost scădute în timpurile din urmă. În cea mai strânsă legătură cu aceste măsuri stau însă crearea și încurajarea industriei în România cu ajutorul căreia numai vom putea ajunge a îndrepta în viitor starea noastră economică și a împuțina efectele criselor ca cea actuală.

Domnilor senatori! Domnilor deputați!

Se deschide dar înainte-ve un câmp întins și frumos, demn de activitatea dvoastre.

Sunt deplin convins că, însufleții de dorințele și aspirațiunile țerei, nu veți cruța nici o osteneală și veți lucra cu toată inima spre a înzestra scumpa noastră patrie cu toate instituțiunile reclamate de timp și de progres.

Ear Eu rog pe a Tot Puternicul să binecuvinteze lucrările dvoastră.

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare este deschisă.

Carol.

Președintele consiliului ministrilor și ministru de interne, I. C. Brătianu.

Ministrul cultelor și instrucțiunii publice, G. Chițu.
Ministrul afacerilor streine și ad-interim la lucrările publice, D. Sturdza.

Ministrul finanțelor, G. Lecca.
Ministrul agriculturii, industriei, comerțului și domeniilor, I. Cămpineanu.

Ministrul justiției, N. Voinov.
Ministrul resbelului, general adjutant St. Fălcoian.

Nr. 2747. București 15 Novembre 1884.

Date statistice.

(Urmare din Nr. 134.)

Tabela Nr. 19. Nașteri după seces și starea civilă. Copii legitimi. Populațiune urbană. În Ianuarie 1.209 băeți, 1.110 fete; în Februarie 1296 băeți, 1.195 fete; în Martie 1.301 băeți, 1.219 fete; în Aprilie 1.221 băeți, 1.079 fete; în Maiu 1.184 băeți, 1.047 fete; în Iunie 1.071 băeți, 1.028 fete; în Iulie 1.126 băeți, 1.095 fete; în August 1.259 băeți, 1.139 fete; în Septembrie 1.072 băeți, 1.024 fete; în Octombrie 1.259 băeți, 1.168 fete; în Novembre 1.229 băeți, 1.225 fete; în Decembrie 1.069 băeți, 941 fete; în total 14.296 băeți, 13.170 fete. Total general 27.466.

Tabela Nr. 20. Nașteri după seces și după starea civilă. Populațiune rurală. Copii legitimi. În Ianuarie 4.491 băeți, 3.780 fete; în Febr. 6.456 băeți, 5.874 fete; în Martie 6.911 băeți, 6.296 fete; în Aprilie 7.432 băeți, 6.691 fete; în Maiu 7.961 băeți, 7.475 fete; în Iunie 6.897 băeți, 6.338 fete; în Iulie 7.267 băeți, 6.608 fete; în August 7.108 băeți, 6.452 fete; în Septembrie 6.534 băeți, 5.885

fete; în Octombrie 9.036 băeți, 8.035 fete; în Novembre 7.174 băeți, 6.834 fete; în Decembrie 3.986 băeți, 3.519 fete; în total 81.253 băeți, 73.787 fete. Total general 155.040.

Tabela Nr. 21. Nașteri după seces și după starea civilă. Copii naturali în țara întregă. În Ianuarie 346 băeți, 326 fete; în Februarie 400 băeți, 374 fete; în Martie 421 băeți, 419 fete; în Aprilie 403 băeți, 403 fete; în Maiu 375 băeți, 372 fete; în Iunie 356 băeți, 383 fete; în Iulie 371 băeți, 373 fete; în August 389 băeți, 396 fete; în Septembrie 361 băeți, 340 fete; în Octombrie 461 băeți, 441 fete; în Novembre 350 băeți, 351 fete; în Decembrie 296 băeți, 239 fete; în total 4.529 băeți, 4.417 etc. Total general 8.946.

Tabela Nr. 22. Nașteri după seces și după starea civilă. Copii naturali. Populațiune urbană. În Ianuarie 140 băeți, 143 fete; în Februarie 153 băeți, 141 fete; în Martie 142 băeți, 122 fete; în Aprilie 132 băeți, 136 fete; în Maiu 114 băeți, 120 fete; în Iunie 109 băeți, 123 fete; în Iulie 129 băeți, 147 fete; în August 145 băeți, 156 fete; în Septembrie 126 băeți, 147 fete; în Octombrie 140 băeți, 134 fete; în Novembre 139 băeți, 137 fete; în Decembrie 129 băeți, 120 fete; în total 1.598 băeți, 1.606 fete. Total general 3.204.

Tabela Nr. 23. Nașteri după seces și după starea civilă. Copii naturali. Populațiune rurală. În Ianuarie 106 băeți, 183 fete; în Februarie 247 băeți, 233 fete; în Martie 279 băeți, 297 fete; în Aprilie 271 băeți, 267 fete; în Maiu 261 băeți, 252 fete; în Iunie 247 băeți, 260 fete; în Iulie 242 băeți, 246 fete; în August 244 băeți, 240 fete; în Septembrie 235 băeți, 193 fete; în Octombrie 321 băeți, 307 fete; în Novembre 211 băeți, 214 fete; în Decembrie 167 băeți, 119 fete; în total 2.931 băeți, 2.811 fete. Total general 5.742.

Tabela Nr. 24. Nașteri după seces și starea civilă. Copii găsiți. Populațiune urbană: 262 băeți, 248 fete; total 510. Populațiune rurală: 24 băeți, 18 fete; total 42. Populațiune urbană și rurală unite: 286 băeți, 266 fete; total 552.

Tabela Nr. 25. Nașteri gemene. Populațiune urbană. Nașteri îndoite. Numărul nașterilor 440; băeți 429; fete 451. Nașteri întreite. Numărul nașterilor 5; băeți 10; fete 6. Totalul nașterilor 445; totalul băeților 439 totalul fetelor 457. Totalul gemenilor 896. Populațiune rurală. Nașteri îndoite. Numărul nașterilor 1.503; băeți 1.594; fete 1.412. Nașteri întreite. Numărul nașterilor 28; băeți 44; fete 40. Totalul nașterilor 1.531; totalul băeților 1.638; totalul fetelor 1.452; totalul gemenilor 3.090. Populațiune urbană și rurală unite. Nașteri îndoite. Numărul nașterilor 1.943; băeți 2.023; fete 1.863. Nașteri întreite. Numărul nașterilor 33; băeți 54; fete 46. Totalul nașterilor 1.976; totalul băeților 2.077; totalul fetelor 1.909; totalul gemenilor 3.986.

Tabela Nr. 26. Nașteri după religione. Populațiune urbană. 22.490 ortodoci; 1.261 catolici; 326 protestanți; 125 armeni; 76 lipoveni; 244 mohamedani; 6.664 israeliți; total 31.180. Populațiune rurală: 153.999 ortodoci; 2.567 catolici; 175 protestanți; 42 armeni; 131 lipoveni; 1.486 mahomedani; 2.514 israeliți; total 160.824. Populațiune urbană și rurală unite; 176.479 ortodoci; 3.828 catolici; 495 protestanți; 167 armeni; 207 lipoveni; 1.650 mohamedani; 9.178 israeliți; total 192.004.

Varietăți.

* (Denumiri.) Domnul Perczel Béla, al doilea president dela curie prin decret regal este denumit de primul president la curie.

În locul domnului Perczel este denumit de al doilea president la curie president de până acuma dela tabla regească, Szabó Miklós, ear de president la tablă, fostul vicepresident dela curie Nicolau Mihailovicu.

* (Cas de moarte.) Sâmbătă a reposat în Linz episcopul **Franz Josef Rudigier**. Partida ultramontană a perdut prin el pre cel mai aprig apărătoriu a vechilor privilegiilor catolice.

În opoziție cu legile actuale, episcopul Rudigier predica nesupunere față cu guvernul, legea și capul statului. În 1869 pentru agitațiunile sale el fu pus pe banca acușătorilor. Juriul și-a dat verdictul „vinovat” și numai grația împărătească la mântuit de închisoare. Din viața lui vom aminti datele mai însemnate. S'a născut la 1811 și la 1852 fu numit episcop la Linz.

* (Sosirea părechei regale în Roma.) La 23 Novembre nou dimineața a sosit regele și regina pe la 12 fără un sfert în capitala Roma, Primirea ce i s'a făcut a fost imposantă. Mai multe de 100 de reuniuni cu stindardele lor, au eșit în întâmpinarea simpaticii familii regale. Dela gară până la castelul regal erau înșirate corporațiunile, între care se observau cu deosebire studenții universitari, veteranii militari și reuniunile pentru dare la semn. Când trăsura regală se pusă în mișcare lumea entusiastă o însoți ici și colo aproape aridi-

când'o pe sus până la palat, unde aştepta aproape 100,000 de oameni sosirea familiei regale. Regina era palidă de emoţiune. Aproape de palat o femeie săracă dete o peteţiune şi apoi cădu leşinată, regina sări şi dete ordin d'a o ajuta pe sârmana femeie, ceea ce se şi execută imediat.

Regele şi regina s'au arătat de douăori pe balcon. Mulţimea a rămas înaintea palatului mai bine de o oară. Pentru seară s'a aranjat un conduct cu faclă grandios.

* (Uvrierii din Paris.) În zilele trecute s'au intrunit vr'o 5000 de uvrieri fără de lucru în sala Levis dela Batignolles. Invitarea ce li s'a adresat termină astfel: Nu putem muri de foame pe câtă vreme grănarele stau pline; nu putem zăcea pe drumuri pe când cele mai bune locuinţe stau goale; nu putem degera învâliţi în străzile, pe cand magazinurile stau pline cu haine. Să căutăm deci un mijloc de scăpare din situaţiunea noastră înfiorătoare.

Ca de obicei, s'au ținut mai multe discursuri socialiste, revoluționare și anarchiste. În fine s'a luat rezoluţiunea de a trînti Republica burgezilor.

Intr'aceea se vede că poliţia va fi fost avisată despre faptul că s'au strîns uvrierii, căci localul unde se ținera intrunirea fu ca și incunjurat.

După ce se sparse adunarea și uvrierii înundară străzile în grupe, poliţia încercă să i împrăştie, dar uvrierii, indignaţi cum erau, se împotrîviră. În bătaia ce se escă mai mult a avut să sufere poliţia. Un comisar a fost aproape omorît pe loc. Mai târziu lucrătorii au fost siliţi să se retragă din cauză că se vîduseră atacaţi d'un detaşament din garda republicană călăreată.

După ce s'au făcut vr'o 100 de arestări, ordinea fu restabilită. Spre seară străzile aveau aspectul lor comun numai că poliţia era mai deasă.

* (Cum poate progresa un tipograf.) Din Londra „The Printers Register,” dă următoarele reguli după cari ar trebui să urmeze un tipograf: Concurinţa ce predomină astăzi cere un cap limpede. Rachiurile sau berea prea mult tulbură creeri. În a doua linie e necesar să cunoască toate amănuntele profesiunii sale. Maculatura să nu fie tolerată. Unui tipograf expert nu-i este ertat a scăpa nimic din vedere, nici chiar lucrul cel mai neînsemnat. El trebuie să cunoască tot atât de bine personalul seu precum cunoaşte caracterele, maşinile și întregul material cu care lucrează. Lucrătorul slab aruncă într'o săptămână mai multe litere jos și strică cu ciocanul și cu sula mai mult decât ar strica un lucrător bun într'o lună. Precând un lucrător neîndemânatic e nevoit a face o lucrare de acidență de două sau de mai multe ori, care la urma urmelor rămâne tot o cărpăcerie, lucrătorul bine exercitat în arta sa o face deodată astfel, ca ea să corespundă esigintelor artei și scopului pentru care este menită. Tipograful care voiește a lucra cu succes este ținut să fie deprins și cu meseriile atîngătoare de arta sa, și mai în special cu producțiunile fonderei, invențiunile și îmbunătățirile cele mai noi în ce privește mașinaria, cu un cuvânt să fie în cuvintele progresului zilnic. La comanda literelor se cere o cunoștință deplină în alegerea caracterelor cu cari s'ar putea câștiga satisfacțiunea clienților. La facerea prețului să se mulțamească cu un câștig moderat. Mulți sunt de părere, că pierderea unui lucru care se oferă pre un preț atât de minim încât să nu acopere nici cheltuelile, ar fi o pagubă. Acest calcul este cu totul greșit; la un lucru la care nu este nici un câștig nu poate fi nici o pagubă. Un tipograf expert trebuie să știe să dea stabilimentului seu întreg, și la tot ce stă în strînse legături cu el, un aspect ast-fel încât să impună clienților sei siguranța, că el efectuează ori ce lucru în condițiuni cât se pot de bune. Relativ la aceasta s'ar putea învoa, și cu mult cuvânt proverbul pre care, zilnic, industriașii și comercianții nu-l pot aprecia destul de bine: Cine voiește să fie stăpân pre afacerile sale, caută să fie și sclavul lor.

* (Încă o foaie în România.) Cetim în „Carpații”: „Aflăm că în curînd va apare în București un mare diar politic al juniștilor sub direcțiunea politică a dlui Petre Carp.”

I dorim zile îndelungate!

* Am anunțat în diarul nostru, că ministrul de resbel din România a pus la dispozițiunea tinerilor aflători în Paris spesele de călătorie ca să se poată re'ntoarce în patrie. Cu privire tot la acest obiect ministru afacerilor streine aduce la cunoștință următoarea telegramă ce a primit dela legațiunea ferii din Paris:

„Pentru liniștirea familiilor cari au copii în Paris, me grăbesc a ve informa, că toate sgomoțele răspândite în diarele românești în privința cholerei sunt cel puțin esagerate.

Situațiunea actuală nu presintă nici un pericol serios; dacă s'ar agrava 'mi voui face o datorie de a înștiința guvernul.”

De aci putem deduce dar, că cholera numai e în floare în Paris și în curînd i se va putea cântă „În veci pomenirea.”

* (Portretul generalului Davila.) Portretul bine reușit al regretatului general Dr. Davila — cetim în „Resboiul” — se se ceară de către doritorii colegi și elevi ai răposatului, la d. Lt-colonel D. Papisoglu, trimițînd prețul 2 lei esemplarului, în mărci postale sau timbre, cu scrisori francate și adresele descifrabile, și vor primi portretul fără altă plată de transport.

Autorul merită felicitări, și ce numitul diar — pentru frumoasa idee ce a avut d'a publica portretul regretatului nostru bun cetățean.

* (Ovriii din România.) Cetim în foile din România, că comercianții ovrii au început să strîngă cu toată tenacitatea, argintul român. Pentru piesele de 5 lei se plătește de jidani 5 și 10 bani. Stocul argintului se concentrează în mai multe mâni. Această manoperă are de scop a crea agio la argint.

* (Esposiția din Paris dela anul 1878.) Socotelile acestei esposițiuni s'au sfîrșit. Cu toate că mai rămân câteva mici afaceri de rezolvit, totuși următoarele cifre pot fi privite de esacte:

Cheltuelile totale, cari au fost eveluate la început la 35.313,000 lei s'au urcat la 55.343,474 lei. Cea din urmă plată s'a făcut la 30 Septembrie a. c.

Venitele totale au fost socotite la 25.235, 000 lei, însă nu au trecut de 23.685,197 lei.

Astfel plusul cheltuelilor, care la început s'a socotit a fi de 10.078,000 lei, a ajuns la cifra de 31.658,277 lei.

Un credit de 10 milioane fiind deschis deja asupra eserciului anului 1878, au mai ramas de acoperit încă 21 milioane 658.277 lei.

Un proiect de lege va autorisa guvernul să găsească fondurile trebuincioase.

* (Esposiții preste esposiții.) Sistemul esposițiunilor a obținut de sigur mult succes. La Londra a fost o esposițiune de frumșeți. Parisul a avut o esposițiune de copii. Tot în acest oraș s'a deschis o esposițiune de halaturi, haine pentru casă, blane ușoare etc. La această esposițiune care s'a deschis zilele trecute se vor vedea lucrări în adevăr de artă.

* (Otrăviri în Viena.) Aproape 50 persoane din clasa săracă, au fost otrăvite. Bolnavii au fost transportați în spitale, mulți se află într'o stare foarte gravă. Causa otrăvirii se ascrie negustorului Morser, care a vîndut făină amestecată cu otravă pentru șoareci. Poliția a închis prăvălia și cercetarea s'a început.

* (Banditul Dragoș.) Acest bandit evadat ne spune „Tutova” se plimbă nesupărat de nimeni prin Tecuci.

Jurnalul Bărlădean povetește următoarele anecdote de acest bandit:

Într'una din zilele trecute, Dragoș eși înaintea unui bulgar grădinar, pe când el se întorcea acasă după ce desfăcuse toate zarzavaturile sale, din care câștigase vre-o 500 franci. De o dată banditul îi întinse revolverul, cerîndu-i 20 franci, bietul bulgar, la început, se jura că n'are nici un ban, dar aceasta nu era destul, fiind-că Dragoș avea nevoie de 20 franci în căt grădinarul nostru fu silit să-și deslege chimirul, pe care îl oferî banditului. Onestul hoț însă, nu voi să ia mai mult de 20 franci și se mulțumi a spune bulgarului, că se numește Dragoș. Într'o altă zi Dragoș, întălni un popă călare pe un cal, a cărui șea era mai frumoasă de căt a calului seu; el pretinse preotului să facă schimb cu șealele, ear popa vîdînd pe condrumetul seu înarmat până la dinți, primî să prefacă acest schimb, cu condițiunea să-și spună cine este? Banditul satisfăcu pe popă, care rămase uimit și se mulțumi numai cu atăta. Se diace că Dragoș are un cal foarte bun, pe care știe să-l conducă, de oare ce a fost sergent la călărași, de unde a desertat.

* După mărturisirile proprii ale lui Antipater, în Athena a avut numai doi amici: pe Phocion și Demades; cel dintăiu nici odată n'a voit să-și primească nimic, pe al doilea nici cu comorile lumii acesteia nu l'ar fi putut mulțumi.

* Împăratul Adrian a diș: Amiciția are să fie nemuritoare, inimiția muritoare, ce de altcum a și practicat el.

* Năcâjindu se odată Plato pe servitorul seu i-a diș lui Xenocrates, care din întâmplare era present: Tragei în locul meu vr'o câteva biciuri, căci eu sunt supărat.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Educațiunea și instrucțiunea femeii

(operat cetit în 5 August 1884 în adunarea înveț. din ppresbiteratul Zarand).

(Urmare și fine din Nr. 133.)

Relativ la calitatea materialului de învețământ pentru fete, acesta diferește numai în scoalele superioare, și în pedagogie. Aici d. e. sunt a se propune ca studii separate: elementele economiei de casă, chemia culinară dietetica, pedagogia, psihologia etc. etc.

În general trebuie să observ că elevele înaintate în etate de 13 ani — 18, se nu aibă prea multe oare. Învețarea de rost se se predea numai în oarele de dimineața, eară după amiazi se fie timp de recreare prin deprinderi gimnastice, prin umblarea în aer liber etc.

Metodul în învețământ încă difere la fete. Este deja un lucru, ce se poate constata că facultățile spirituale la fete se desvoaltă mai repede. Sistemul nervilor este mai simțitor. Chiar formarea judecării este mai de timpuriu ca la bărbați; de aceea și procedura în instruire trebuie să fie diferită.

Învețatoriul în propunere trebuie să fie cu destul tact pedagogic, ca să aplice totdeauna metoda recerută, și respective forma de învețământ convenabilă. Naturele flegmatice sunt cu totul neacomodate pentru secsele de fete. Dacă învețatoriul nu va ști ținea adevăratul tempo în propunere, curînd se va convinge, că ostenelele i sunt îndeșert.

Mulți învețatori și respective învățătorese, cred a fi aflat peatra înțelepciunii, dacă pot să facă instrucțiunea interesantă, prin câte și mai câte incidente atrăgătoare. Aceasta e un ce fals, și însemna atăta, ca și a versa pre un copil mic apă rece, și aceasta operațiune a-o tot schimba.

Materialul bine ales, tractat acomodat, amintind toate împregiurările ce aparțin obiectului, aceste sunt momentele de căpetenie ca să faci instruirea interesantă.

Personalitatea învețătorului sau a învățătoresei încă contribuie mult. Un exterior simpatic, cunoștințe vaste pedagogice, maniere plăcute vor avea mare influință asupra simțimentelor elevelor.

Ce să ține de susținerea disciplinei la fete trebuie să ne alegem bine mijloacele. Natura pruncilor e mai dură, și mijloacele disciplinari pot să fie mai aspre. Fetele sunt mai delicate, tractarea lor încă trebuie să fie mai fină.

La cea mai mică mustrare o fetiță-ți plînge. Cerbicoșia rar o întimpini în scoală. Pedepsele fizice, închiderea în carcer etc. se nu se aplice nici odată la fete. Ne ajunge cuvîntul aspru și alte mijloace de natură mai domoală.

Trebuie să ne ferim de indulgența prea mare. Nimic nu e mai periculos ca a fi indulgent față de greșelele fetitelor. Indulgența aduce cu sine bătărea de joc din partea elevelor. Tot astfel este și incosecînța. Sunt casuri, unde rigorea disciplinei trebuie să o aducem la deplina valoare.

Aceasta se cere la elevele desmerdate în familie. De aici și este foarte greu a se susține disciplina în scoala de fete, dacă e aplicată numai învețătoreasă; pentru-că consecința e virtute rară la femeii.

Să nu-și permită un învețatoriu ori învățătoreasă a face ceva, ce oprește elevelor sale, d. e. a nu fi lucuos; elevele, și ea umblă tot în mătase, a nu se pudra, și ea este tot plină pe față, a nu vorbi de rău, și ea critică pe toată lumea, a nu înfura etc.

Înainte de încheiere încă trebuie să mai amintesc că la instruirea fetitelor, pre cât e posibil — în scoalele superioare directorii ori directoresele să fie: caractere foarte firme, devotate carierei lor — morali — cu cunoștințe vaste științifice, pedagogi teoretici și practici, și înainte de toate ginecologi în adevăratul sens al cuvîntului. *Germanicus.*

Loterie.

Sâmbătă în 29 Novembre 1884.

Timișoara:	33	42	89	27	14
Viena:	80	31	35	34	86

Bursa de Viena și Pesta.

Din 29 Noemvre n. 1884.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	123.90	113.40
Galbin	5.78	5.77
Napoleon	9.76	9.75
London (pe poia de trei luni)	123.45	123.25